

คำอธิบาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

โดย

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม

(ปรีดิ พนมยงค์)

(ต่อจากนั้นที่๓ เล่ม ๔)

อนุมาตรา ๒๙

(๒) บุคคลผู้ประกอบมิเกลี่กกรรม ถูกการ
นำไน้ เรียกเอาค่าที่ได้ ส่งมอบสิ่งอันเป็น
ผลแห่งกิจกรรม ถูกนำไป เพียงที่เป็น
การสำหรับใช้สอยในบ้านเรือนของผู้บุคคล
หนึ่ง

คำอธิบาย

จะอธิบายอนุมาตรานี้โดยแยกออก เป็น
๓ บท ตามที่นองค์คำอธิบายอนุมาตรา。

บทที่ ๑

บุคคลซึ่งสิทธิเรียกร้องอยู่ใต้บังคับอนุ

มาตรฐาน

ข้อ ๑. บุคคลผู้ประกอบกิจกรรม
นำหมายถึงบุคคลซึ่งทำให้เกิดความผิด
ธรรมดากลางที่ดิน ดังเช่นชาวนา ชาวสวน
ไม่ใช่บุคคลที่ทำให้เกิดความผิดโดยเด็ดขาดนิตย์จากที่
ดิน เช่นผู้ที่มีนาให้เข้าเช่า (อย่างไรเรียกว่า
ความผิดธรรมดากลางโดยเด็ดขาดโดยเด็ดขาดนิตย์นั้นให้
คุณตรา ๑๐๑)

ข้อ ๒. บุคคลผู้ประกอบการน้ำใน
นำหมายถึงบุคคลที่กระทำการตัดไม้ใน
ที่ดินซึ่งอยู่ในน้ำเพื่อเอามาขาย เช่น ไม้สัก,
ไม้ยาง ไม่ใช่การตัดไม้ล้มลุก เช่นผู้ที่
ตัดหวายในน้ำมาขาย ดังนี้ ไม่ใช่ผู้ทำ
การน้ำไม้

บทที่ ๒ลักษณะแห่งหนอนสิน

หนอนสินเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้องนี้

ต้องเป็น “ค่าที่ได้ส่งมอบสิ่งอันเป็นผลแห่ง
กสิกรรมหรือบ้าน” ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว
ในบทที่ ๑ ผลแห่งกสิกรรมหรือบ้านนี้
ต้องเป็นด้วยผลธรรมชาติ เช่น เข้า หรือ
ผลไม้ซึ่งเกิดจากที่ดิน หรือไม้สักที่ได้ตัด
ออกจากการที่ดินซึ่งทำการบ้าน ห้าวใจด้วยผล
นิตินัยดังเช่นค่าเช่าไม้

บทที่ ๓

กำหนดอายุความ

อายุความตามอนุมาตรา ๒๖๕ ชั่นนิดคือ

๑. อายุความ ๒ ปี สำหรับสิทธิเรียก

ร้องค่าที่ได้ส่งมอบสิ่งอันเป็นผลแห่งกสิกรรม

หรือบ้าน เพียงที่เป็นการใช้สารอยู่ในบ้าน

เรือนของผู้ดูแลหนี้ ไม่กรณีเช่นนี้ต้อง

ใช้อายุความ ๗ ปี ตามวรรค คืนแห่ง

มาตรา ๑๖๕

เช่น ก. ชาวสวนได้ส่งมอบเรือน ๑๐
ผลให้ ข. เป็นราคากลาง ๑๐ บาท เพื่อ ข. เอ้า

ไปรับประทานใน ค่ายบ ครว ดั่งน เรียกว่า
เพียงที่ เป็น การ ใช้ สรอย ในบ้าน เรือน ของ
ฝ่ายลูกหนี้

๒. อายุความ ๕ ปี สำหรับสิทธิเรียก
ร้องค่าที่ได้สั่งมอบสั่งอันเป็นผลแห่งการรัฐ
หรือบ้านไม้ม นอกจากเพียงที่เป็นการสำหรับใช้
สรอยในบ้านเรือนของฝ่ายลูกหนี้ ในกรณี
เช่นนี้ต้องใช้อายุความ ๕ ปี ตามความใน
วรรคสุดท้ายแห่งมาตรา ๑๖๕

เช่น ตามอุทาหรณ์ข้างต้น สมมติว่า.
เป็นแม่ค้าขายหุ้นเรียน ได้รับชื่อหุ้นเรียน ๑๐ ผล
จาก ก. เพื่อเอาไปขายอีกต่อหนึ่งดั่งนี้ ไม่มี
เรียกว่าเพียงเป็นการสำหรับใช้สรอยในบ้าน
เรือนของ ก. อายุความจังมีกำหนด ๕ ปี

อนุมาตรา ๓

(๓) บุคคลผู้ขึ้นส่งทางรถไฟ ผู้รับ
บันทึกของ คนเรือคนขับรถจักร แล้ว
คนเดิร์หนังสือ เรียกเอาค่าโดยสาร ค่า
วาง ค่าเช่า ค่าธรรมเนียม รวมทั้งค่าที่ได้
ออกเงินเดครองไป

คำอธิบาย

กำหนดอย่างคุณตามอนุมาตรานี้ ให้เป็น
เดียวคืออย่างคุณ ๒ ปี คำอธิบายอนุมาตรานี้
จะแบ่งออกเพียง ๒ บท

บทที่

บุคคลซึ่งสิทธิเรียกร้องอยู่

ให้บังคับอนุมาตรานี้

ข้อ ๑. บุคคลผู้ขึ้นส่งทางรถไฟ

มีความหมายรวมถึง บริษัท รถไฟ ต่างๆ
และรถไฟของรัฐบาลด้วย เพราะสิทธิเรียก

รัชช่องการรถไฟตามอนุมาตรนี้ ไม่ใช่
เพื่อเอาค่าไถ่จาก ให้คุณตรา ๑๖๗ รัฐ-
บาลซึ่งทำการขนส่งน้ำย้อมมีลักษณะเหมือน
บุคคลธรรมดานในการใช้สิทธิเรียกร้อง

ข้อ ๒. ผู้รับบรรทุกของ

มีความหมายถึงผู้รับขนของจากแห่ง^{ที่}
หนึ่งไปอีกแห่งหนึ่ง ให้คุณตรา ๑๐๐-๖๓๓
ไม่ใช่รับขนคนโดยสาร ให้คุณตรา ๓๕-๖๔๕

ข้อ ๓. คนเรือ

มีความหมายถึงผู้ทำการเดินเรือ จะเป็น^{ที่}
รับขนของหรอรับคนโดยสารก็ตาม แต่ซึ่ง
สำคัญนั่นคือตามความหมายในอนามัยรา
ก្ម นจะต้องไม่ใช่เป็นลูกจ้าง คือ จะต้องเป็นผู้
ประกอบอาชีวะในนามของตนเอง เช่น ก.
คนเจ้าเรือ จ้าง รับส่งคนจากท่ากรณร่วงกฎหมาย
หมายไปยังคลองบางกอกน้อย ดังนั้น ก. เป็น

คนเรือ

แต่ถ้าหาก รับจ้างข. ผู้เป็นเจ้าของท่า เพื่อ^{ที่}
เจ้าเรือยังส่งคนโดยสารจากท่าพระจันทร์ไป

สถานบันงกอกน้อย โดย ก. ได้รับเงินเดือน
จาก ก. เดือนละ ๒๐ บาท ตั้งแต่ ก. ไม่ใช่
"คนเรือ" ตามความหมายในอนุมาตรان
 เพราะ ก. ไม่มีสิทธิ์ที่จะเรียกร้องค่าระหว่าง
 หรือค่าเช่า ค่าธรรมเนียมจากคนโดยสาร

ข้อ ๔. ค่าขับรถจ้าง

หมายถึงผู้ซึ่งรับขนของหรือคนโดยสาร
 และทำการในนามของตนเอง ไม่ใช่เป็นลูก
 จ้างของเจ้าของรถ (ให้เทียบคุณข้อ ๑)

ข้อ ๕. คนเดินหนังสือ

หมายความว่าคนที่ไปรับหนังสือด้วย
 เพราะสิทธิ์เรียกร้องของกรมไปรษณีย์ตามอนุ
 มาตรานมิใช่เพื่อเอาค่าภัยอักษร (ให้เทียบ
 คุณมาตรา ๑)

บทที่ ๖

ลักษณะแห่งหนังสือ

หนังสืออันเป็นวัตถุแห่งสิทธิ์เรียกร้อง
 ตามอนุมาตรานี้ ต้องเป็นค่าโดยสาร ค่า

ระหว่าง, ค่าเช่าiyวดยานในการขนส่ง, ค่าธรรมเนียมรวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทุดรองไป เช่น ก. เป็นคน แจวเรือจ้างของตนเอง รับส่งข. จากคลองบางกอกน้อยถึงกรมร่วม กฤษฎาฯ ทุกๆ วันโดยอัตรารเดือนละ๓บาท ดังนั้น ข. ยังไม่ชำระค่าโดยสาร ก. ต้องพึง ภ. ก咽ในกำหนด ๒๕๙

ส่วนหน้อนอกจากค่าโดยสาร, ค่าระหว่าง, ค่าเช่าiyวดยานในการขนส่ง, ค่าธรรมเนียม, ค่าที่ได้ออกเงินทุดรองไป, ต้องใช้จ่ายความ ๑๐ บ.

เช่น ตามอุทาหรณ์ข้างต้น สมมตว่าในระหว่างที่ ก. แจวเรือส่งข. นั้น ข. ได้ซื้อส้ม ชั่ง ก. มีอยู่ในเรือ ๑๐ พล ข. ยังไม่ชำระราคา ดังนี้ ค. มีสิทธิ์พ้องข. ได้ก咽ในกำหนด ๒๕๙ (ไม่เกิน ๒ บ หรือ ๔ บ) ดังเช่นอนุมัติรา

อนุมาตรา ๔

(๔) บุคคลผู้เป็นเจ้าสำนักโรงเรียน และบุคคลจำพวกที่ค้าในการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม เรียกเอามาที่ได้จัดที่พักอาศัยและจัดอาหารให้ ถูกค่าการบริการอย่างอันอั่งได้ทำให้แก่แขก อาศัย เพื่อสำเร็จ ความต้องการ รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทครองไปด้วย

คำอธิบาย

กำหนด อายุความคิดอนุมาตรฐานมีระดับเดียว คือ อายุความ ๒๘ ปี คำอธิบายอนุมาตรฐานจะได้แบ่งออกเป็น ๒ บท

บทที่ ๑

บุคคลซึ่งสิทธิ์เรียกร้องอยู่ ให้มีสิ่งคืนอนุมาตรฐาน

ข้อ ๑ บุคคลผู้เป็นเจ้าสำนักโรงเรียน

คือบุคคลที่เป็นเจ้าสำนักที่พักอาศัย เช่น ไฮเตลเบ็นทัน

ข้อ ๒ บุคคลจำพวกที่ค้าในการจำหน่าย

อาหารและเครื่องดื่ม

นำเข้าหมายถึงบุคคลที่ขาย ยื้อยิ้งให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง ไม่ใช่ผู้ที่ขายส่งให้แก่บุคคลอื่นที่จะเอาไปจำหน่ายอีกต่อหนึ่ง เพราะผู้ที่ขายส่งเช่นนี้เป็น “บุคคลผู้เป็นพ่อค้า”

ตามอนุมาตรา ๑

บทที่ ๒

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้องตามอนุมาตราจะต้องเป็นค่าที่ได้จัดทัพก充足 อารச์และจัดอาหารให้ ถูกค่าการงานอย่างอ่อนอันได้ทำให้เกิดแยกอาศัยเพื่อสำเร็จความต้องการ รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินหดรังไปค้าฯ เช่น ข.รับประทาน อาหารกลางวันที่ร้านอาหารของก. ข.ยังไม่ชำระค่าอาหาร ดังนี้ ก.ผู้ค้าในการจำหน่ายอาหารต้องพ้อง ข.ภายในกำหนด ๒ ปี

อนุมาตราน &

(๕) บุคคลจำพวกที่ได้ขายตัวสลากรกินแบ่ง เรียกเอาค่าที่ได้ขายตัว เว็บแต่เป็นการที่ได้ส่งมอบตัวเพียงสำหรับให้ขายต่อไป

คำอธิบาย

กำหนด อายุ ความ ตาม อนุ มาตราน นี้ ๒ ชั่วเดือน คือ อายุ ความ ๒ ปี กับ ๕ ปี คำอธิบาย อนุ มาตราน นี้ จึงได้ แบ่งออก เป็น ๓ บท ตาม ทำ นอง คำ อธิบาย อนุ มาตราน ๐,๖

บทที่ ๑

บุคคลซึ่งสิทธิ์เรียกร้องอยู่ ให้นังค์ อนุ.

มาตรา

บุคคลจำพวกที่ขายตัวสลากรกินแบ่ง

ตัวสลากรกินแบ่ง คือ ที่เรียกว่าเป็นภาษา

อังกฤษว่า “lottery” (Lottery)

ยังมีสลากรอีก ชนิดหนึ่ง ที่ อนุ มาตราน นี้ ไม่ได้

กล่าวไว้คือ “สลากกินราน” ที่เรียกกันเป็นภาษาอังกฤษว่า “แรฟเฟล” (Raffle)
(ให้คุณตรา ๘๕๔)

บทที่ ๒

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้องตาม
อนุมาตรานะต้องเป็น

๑. ค่าที่ได้ขายตัว คือ หมายความถึงการขายตัวให้แก่ผู้ซื้อโดยตรง มิใช่เพื่อจะนำเงินไป ในการนี้ เช่นนี้ ต้องใช้อายุความ ๒ ปี

เช่น ก. ได้ขายตัวสลากกินแบ่ง เสื้อ hairy ให้ช. ๑๐ ฉบับ โดยฯ เมื่อผู้ซื้อตัวนี้เองไม่ได้รับเงินมาไปจำหน่ายต่อไป ดังนี้ ก. ห้องพักของค่าตอบแทนภายนอกในกำหนด ๒ ปี

๒. ค่าที่ส่วนอับตัวสำหรับให้ขายขายคือไป ในการนี้ เช่นนี้ ต้องใช้อายุความ ๒ ปี ตามความในวรรคสุดท้ายแห่งมาตรา ๙๕

เช่น ก. ได้ส่งมอบตัวสลากรกินแบ่งเสื่อ
ป่าให้ ก. ๑๐๐ ฉบับ เพื่อเอาไปขายให้สำ.
ชารณชน ดังนี้ ก. มีสิทธิ์พ้องข. เรียกค่าตัว
ภายในกำหนด ๕ บ.

บทที่ ๓

กำหนดอายุความ

กำหนดอายุความตามอนุมาตรา ๔๘ ๒
จะนัดคือ อายุความ ๖ ปี สำหรับค่าที่ได้
ขายตัว และ อายุความ ๕ ปี สำหรับค่าที่ส่ง
มอบตัวให้ขาย ต่อไป (ให้ดูค่า อธิบายใน
บทที่ ๒ ข้างต้น)

อนุมาตรา ๖

(๖) บุคคลจำพวกที่ค้าใน การให้เช่าสังหาริมทรัพย์ เรียกเอาค่าเช่า

คำอธิบาย

กำหนดอย่างความดีตามอนุมาตรานี้จะนิยาม
โดยคำอธิความดีนี้

บทที่๖

บุคคลซึ่งสืบทอดเรียกร้องอยู่ใต้บังคับ

อนุมาตรา ๕

“บุคคลจำพวกที่ค้าในการให้เช่าสังหาริมทรัพย์” หมายความถึงบุคคลที่มีอาชีพหรือทำการให้เช่าสังหาริมทรัพย์เป็นอาชีพ เช่น ก. มีโรงรถินทร์ เพื่อให้คนขับรถเข้าไปรับคนโดยสาร

แต่ถ้าบุคคลทำการให้เช่าสังหาริมทรัพย์แต่เพียงชั่วคราว เช่น ก. มีรถินทร์สำหรับใช้ส่วนตัว คัน ๑. เช่ารถินทร์ไปจาก ก. วันหนึ่ง ดังนี้ ก. ไม่ใช่ “บุคคลจำ

พวກที่ค้าในการให้เช่าสัมภาริมทรัพย์”

เช่น ก. ทำการค้าในการให้เช่ารถยนต์
ก. ให้ ฯ. เช่ารถยนต์ไปคันดังนี้ ก. มีสีที่ชี้
พองเรียกค่าเช่าจาก ฯ. ภายในกำหนด ๖๖
ปี

ต้องสัมภากล่าวมาตรانพึงใช้ได้ต่อเมื่อ

๑. เป็นการเช่าสัมภาริมทรัพย์

๒. ผู้ให้เช่าไม่มีอาชีพในทางนี้

เพราะฉะนั้นถ้าเป็นการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ หรือการเช่าสัมภาริมทรัพย์ ซึ่งผู้ให้เช่าไม่มีอาชีพในทางนี้แล้ว ต้องใช้อายุความ ๕๖ ปี ตามมาตรา ๑๖ หรือถ้าผู้ให้เช่าสัมภาริมทรัพย์ไม่มีอาชีพในทางนั้น ก็จะต้องใช้อายุความ ๕ ปีตามมาตรา ๑๖ เช่น ก. มีรถยนต์สำหรับใช้ส่วนตัวคัน ก. ให้ ฯ. เช่ารถยนต์ไป ๑ วันต่อวัน ก. มีสีที่ชี้พองเรียกค่าเช่าค้างส่งจาก ฯ. ตามอนุมาตรา ๑๖ คือภายในกำหนด ๕๖ ปี

บทที่๖

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้อง
ตามอนุมาตรانต้องมีค่าเช่า ไม่ใช่ค่าอัน

ชนนา天河 ๙

(๙) บุคคลซึ่งมีได้เข้าอยู่ในประเภทที่ระบุไว้ในอนุนาตรา (๑) แต่เป็นผู้ค้าใน การคุ้มครองสิทธิ์ของผู้อื่น ถ้ารับทำงานต่างๆ เรียกเอาสินจ้างอันจะเพียงคืนรับในการนั้น รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทุกร่องไปค้วาย

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุนาตรานี้ นั้นชั้นนิติ

เดียวกับอายุความ ๖ ปี

บทที่ ๑

บุคคลซึ่ง สิทธิ์ เรียก ร้อง อยู่ ให้ บังคับ

อนุนาตรานี้

บุคคลซึ่งมีได้ เข้าอยู่ ในประเภทที่ระบุไว้
ในอนุนาตรา ๑ แต่เป็นผู้ค้า ใน การคุ้มครอง
สิทธิ์ของผู้อื่น หรือรับทำงานต่างๆ

หมายถึงผู้มีอาชีพคุ้มครองสิทธิ์ของผู้อื่น

ຫຼວງຮັບກໍາງເພື່ອຜູ້ອັນ ໂດຍຕົນໄມ້ໄດ້ເປັນ
ພໍອຄໍາ, ຜູ້ປະກອບທັດກຽມ, ຜູ້ເມັນຊ່າງ
ຜູ້ອັນ, ພູ້ອັນບຸຄຄລຳພວກປະກອບສຶກປະ
ອຸທສາຫະກຽມ

ເຊັ່ນ ກ. ເປັນນາຍກອງນາ ຮັບດັດແກຣມເຊົ່າ
ນາຂອງ ຂ. ໃນຈັງຫວັດຮັບຢູ່ນຸບວິ ດັ່ງນີ້ ກ. ມີໃຫ້
ເປັນພໍອຄໍາ ຈ ແຕ່ເປັນຜູ້ມີອ້າຍື່ພິນການດູ້ເລັກິຈ
ກາຣຂອງຜູ້ອັນ

ບັນດາ

ລັກມະນະແໜ່ງໜ້າສົນ

ໜ້າສົນອັນເປັນວັດຖຸແໜ່ງສຶກທີເຮີຍກວ້ອງຕາມ
ອຸນຸມາຕາຣາ ຊື່ທີ່ອັນເປັນສົນຈຳກັງ ວັນ ບຸຄຄຕ ດັ່ງ
ກລ່າວໆຂ້າງຕົ້ນຂະພົງໄດ້ຮັບໃນການນີ້ ເຊັ່ນຕາມ
ອຸທາຫຣດີ່ຂ້າງຕົ້ນ ສມນຕວ່າ ຂ. ໄດ້ຕົກລາງວ່າ
ດ້າມື່ຄົນເຫັນຂອງ ຂ. ៩០០ ໄວ່ນ. ຈະໃຫ້ສົນຈຳກັງ
(ນຳແໜ້ງ) ແກ່ ກ. ៣០ ບາທ ດັ່ງນີ້ ກ. ມີສຶກທີ່
ພ້ອງ ເຮີຍກສົນ ຈຳກັງ ຂ. ໄດ້ກາຍໃນກຳ.

ຫັນດາ ໂມບ

อนุมาตรา ๙

(๙) บุคคลผู้รับจ้างใช้การงานส่วนบุคคล เรียกเอาเงินจ้าง ค่าจ้าง ค่าเดินทาง ชندื่นเพื่อการงานที่ทำ รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทุกร่องไปด้วย กับทั้งนายจ้างเรียก เอาเงินเช่นที่ว่านั้น อันตนได้จ่ายล่วงนำ ให้ไปแล้วนั้นก็ด้วยเหมือนกัน

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุมาตรานะชนิด
เดียวคืออายุความ ๕ ปี

บทที่ ๑

บุคคลซึ่งสิทธิเรียกร้องอยู่ใต้บังคับอนุ

มาตรานะ

ข้อ ๑ “บุคคลผู้รับจ้างในการงานส่วนบุคคล” หมายถึงคนใช้ หรือลูกจ้างที่ทำงานในบ้านเรือน หรือเมืองการงานที่ไม่เก็บ

กับอุตสาหกรรมของนายจ้าง เช่น คนครัว
คนขับรถ, คนเดินโถะ, คนควบคุม
เหตุฉะนั้น บุคคลเช่น ~~นี้~~^{ที่} ต่างกับ “คนงาน”
ตามความหมายในอนุมาตราดูซึ่งจะได้กล่าว
ต่อไป

ข้อ ๒ นายจ้าง ในที่นี้หมายถึงนาย
จ้างการงานส่วนบุคคล

บทที่ ๒

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิ เรียกร้อง
ตามอนุมาตราดูซึ่งต้องเป็นเงินจ้าง, ค่าจ้าง
หรือสินจ้างชนิดอื่น เพื่อการงานที่ทำ รวม
ทั้งค่าที่ได้ออกเงินหดรองไว้ด้วย หรือเป็น
เงินที่นายจ้างได้จ่ายล่วงนาเพื่อเงินดังกล่าว
ข้างต้น เช่น

- ก. จ้าง ข. มาเป็นแม่ครัวเดือนละ ๒๐
บาท ข. ได้จ่ายตลาดออกเงินหดรองไว้ ๕
บาท ดังนั้น ข. มีสิทธิพ้องเรียกค่าจ้างและค่า

ที่ได้จ่ายทอดรองไปจาก ก. ภายในกำหนด

๒ บ หรือ

ก. จัง ข. มาเป็นแม่ครัวเดือนละครองมาท

ก. ได้จ่ายเงินเดือนให้ข. ล่วงน่าไป ๒เดือน

ข. ทำงานให้เพียง ๑ เดือน ก็ลาออกจากงาน ก.

นายจ้างมีสิทธิ์ของเรียกเงิน ที่ได้จ่ายทอดรอง
ไป ๑ เดือนจาก ข. ได้ภายในกำหนด ๒ ปี

อนุมาตรา ๙

(๕) คณงาน ผู้ช่วยงาน สุกมือฝึกหัด
คณประจำสำนักงานหัวอธิการบดี กรรมกรรายวัน
และช่างหม้อ เรียกເອງเงินจ้างและเงินอื่น^{๔๔}
อันใดที่ตกลงกันว่าจะจ่ายให้แทน ถ้าให้เงิน^{๔๕}
ส่วนหนึ่งของเงินจ้าง รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงิน^{๔๖}
หดรอดไป กับนายจ้างเรียกເອງเงินเช่นทั่ว
นั้นอันตนได้จ่ายล่วงนำให้ไปแล้วนั้นก็ด้วย^{๔๗}
เห็นอนกัน

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุมาตรานี้ มีข้อดังนี้
เดียวคืออายุความ ๒ ปี

บทที่ ๑

บุคคลซึ่งต้องเรียกร้องอยู่ใต้บังคับ
อนุมาตรานี้

ข้อ ๑ “คณงาน”

หมายถึงลูกจ้างในการอุท斯่าหะกรรมค่างๆ

เข่นลูกจ้างในร้านค้าขาย, ลูกจ้างทำนา,
ทำสวน, ฯ ต. ฯ

ข้อ ๒. “ผู้ช่วยงาน”

หมายถึงบุคคลที่มิใช่เป็นลูกจ้าง แต่เป็น
ผู้ที่ได้ช่วยทำการอุตสาหกรรม โดยที่เจ้า
ของโรงงานได้ตกลงว่าจะให้นำหนึ้ง หรือ
ร่วงวัสดุตอบแทนเช่น ก. ตั้งร้าน ตัดเสื่อมีงาน
มาก ก. จึงเอาเสื้อไปให้ ๆ. ช่วยเบี้บ ๑๐ ตัว
โดยตกลงแบ่งก้าไว้ให้ ๆ. ครั้งหนึ่ง ดังนี้ ๆ.
ไม่ใช่ลูกจ้างของ ก. (ตามความหมายใน
อนุมาตรา ๕ และตามความหมายในศรษณู
วิทยา)

ข้อ ๓. “ลูกน้องฝึกหัด”

หมายถึงบุคคลที่มาช่วยทำงานในโรงงาน
หรือในการประกอบอุตสาหกรรม เพื่อคิด
รับความรู้. โดยยังไม่เป็นลูกจ้าง
เช่น ก. ตั้งร้านตัดเสื้อ ๆ. จึงสมควรเข้า

มาหัดตัดเสื้อในร้านของ ก. โดย ก. จ่ายค่า
เบี้ยเลี้ยงหรือร่วงวัสดุให้ ๆ. สัปดาหะละสามบาท
ดังนี้ ๆ. เป็นแต่เพียง “ลูกน้องฝึกหัด”

ข้อ ๔. “คนประจำโรงงานหัตถกรรม”

หมายถึงกรรมกรทำงานประจำอยู่ในโรงงานประกอบหัตถกรรม อย่างไรเรียกว่า “ประกอบหัตถกรรม” ให้ดูคำอธิบายในอนุมาตรา ๑

เช่น ก. ตั้ง โรงสีไฟ จังช. มา เป็น กสิ
ขนเข้ามีกำหนด ๑ ปี ตั้งนี้ ข. เป็น “คนประจำโรงงานหัตถกรรม” ตามความหมายใน
อนุมาตรา ๑

ข้อ ๕ “กรรมกรรายวัน”

หมายถึงผู้ซึ่งทำงานโดยใช้เรียวแรงของตนอย่างเดียว มิได้ใช้ผ้ามือเป็นพิเศษ และ มิได้ทำงานอยู่ประจำ

เช่น ก. ตั้ง โรงสีไฟ จังช. มา เป็น กสิ
ขนเข้ามีกำหนด ๑ ปี ตั้งนี้ ข. เป็นกรรมกรรายวัน เพราะการ ขน
เข้ามิใช่เป็นการผ้ามือพิเศษ และ ข. มิได้ทำ
งานประจำ

ข้อ ๖. “ช่างผนอ”

คำว่า “ช่างผนอ” นี้มีความหมายกับคำว่า “ผู้เป็นช่างผนอ” ในอนุ-

มาตรา ๑

ทั้งนี้เนื่องจากประมวลเพ่งเยอร์มันซึ่งดูออกโดยชุบชีวะได้แปลเป็นภาษาอังกฤษใช้คำว่า (อาร์ติสัน) ทั้ง ๒ แห่งนี้ตามประมวลเพ่งของไทยจะบันทึกตามประมวลเพ่งของเยอรมันซึ่งชุบชีวะได้แปลเป็นภาษาอังกฤษ ก็คือเดินตามจะบันทึกโดยชุบชีวะได้แปล การที่ใช้ในภาษาอังกฤษเพื่อกันทั้ง ๒ แห่งนี้คงจะเป็นโดยเหตุที่ในภาษาอังกฤษนั้นจะหาคำมาใช้ให้เห็นความแตกต่างกันเด่นชัดในระหว่าง ๒ อนุ-

มาตรา ๒

แต่ถ้าจะพิจารณาตามจะบันทึกแปลมาเป็นภาษาฝรั่งเศสซึ่งตรงกับความมุ่งหมายในจะบันทึกภาษาเยอรมัน (ซึ่งได้สอนในหนังสือคำอธิบายเด่นท่ออ่างข้างต้น) ก็ตามจะบันทึกท่านเมօเดօนาแอร์ ผู้พากย์ศาสตร์อุท-

ธรรมเมืองกาڠค์ประเทสເບດເຢີມ ແລະ ດານ
ຊະນັບທີ່ສໍານັກງານພິຈາຮານາກຫຼາມຂອງຕ່າງ
ປະເທດ ທີ່ນີ້ມອຍໆໃນກະທຽວບຸດຕື່ຮົມ
ຝຣັ່ງເສດໄໄດ້ຈັດາຮແປລໂຄຍ ສາສຕຣາຈາຍທີ່
ມີ້ເສີ່ງຮວມ ຂອນນີ້ ຄຳວ່າ “ໜ່າງຜົມວູ”
ຕາມອນຸມາຄຣາ ໃຫ້ ຄຳວ່າ ມາແນວເວົ້ອະ ອົງ
ມານູອົຣີເວົ້ອ ຈຶ່ງດໍາຈະແປລເປັນໄທທີ່ກົ່ວ ຜູ້
ຈຶ່ງທຳງານໂດຍໃຫ້ນີ້ ອົງເປັນກຣນກນັ້ນເວົ້ອ
ໄຟໃໝ່ເປັນໜ່າງຜົມວູ ຕາມອນຸມາຄຣາ (ໃຫ້ດຸ
ຄຳອືບາຍຂ້າຍຕົ້ນ)

ເຊັ່ນ ກ. ຕັ້ງຮ້ານຕັດເສື່ອ ແລະ ຈັ້ງ ຊ. ມາ
ເປັນຄົນເບີນເສື່ອ ດັ່ງນີ້ ຂ. ເປັນໜ່າງຜົມວູ ຕາມ
ຄວາມໝາຍໃນອນຸມາຄຣາ ໄຟໃໝ່ເປັນໜ່າງຜົມວູ
(ອາຮົດືອງ) ຕາມຄວາມໝາຍໃນອນຸມາຄຣາ

ຂໍ້ອ. ນາຍຈັ້ງ

ໃນທີ່ນີ້ໜໍາຍດັ່ງນາຍຈັ້ງ ຂອງນຸກຄົດ ດັ່ງ
ກ່າວໃນຂໍ້ອ. ๖

บทที่ ๒

ตักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้องตาม
อนุมาตรา๔ ต้องมีเงินจำนวนและเงินอันอัน
คงคลังกันว่าจะจ่ายให้แทนเช่น รางวัลให้แก่
ผู้ที่มาช่วยทำงาน หรือเงินอันอันคงคลังกัน
ให้ เป็นส่วนหนึ่งของเงินจำนวน รวมทั้งค่าที่ใช้
ออกเงินทดรองไป กับเงินอัน นายจ้างได้
จ่ายล่วงหน้าไปเพื่อเงินดังกล่าวข้างต้น เช่น

ก. ตั้งโรงสีไฟ จ้าง ข. มาเบ็นกุลีขันเข้า
ให้เงินเดือนละ ๒๐ บาท ก. ไม่ชำระเงิน
เดือนให้ ข. ตั้งนี้ ข. มีสิทธิ์พ้อง ก. ภายใน
กำหนดอายุความ ๒ ปี หรือ

ตามอุทธรณ์ข้างต้น สมมติว่า ก.
จ่ายเงินเดือนล่วงหน้าให้ ข. ๒ เดือน แต่ ข.
ทำงานได้ ๔ เดือนเดียวที่ลาออก ตั้งนี้ ก. มี
สิทธิ์พ้อง ข. เรียกเงินที่ได้จ่ายล่วงหน้า ๑ เดือน
ภายในกำหนดอายุความ ๒ ปี

อนุมาตร ๑๐

(๑๐) ครูผู้สอนลูกน้องฝึกหัด เรียกเอา
กำหนดเวลาค่าภาระงานอย่างอื่น ตามที่ได้ตกลงกันไว้ โดยสัญญาลูกน้องฝึกหัดรวมทั้งค่าที่ใช้ออกเงินทุดรองไปแทนลูกน้องฝึกหัด
นั้นด้วย

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุมาตรานี้
เดียวกับอายุความ ๒ บ

บทที่ ๑

บุคคลซึ่ง สิทธิเรียกร้องอยู่ ได้บังคับ
อนุมาตรานี้

“ครูผู้สอนลูกน้องฝึกหัด”

หมายความดังนี้ ประกอบ การ อุตสาหะ.
กรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งรับคนเข้าฝึกหัด
ทำการงานโดยมิใช่เป็นการศึกษาเรียน

เช่น ก. เป็นเจ้าของอู่ซ่อมรถยนต์ และ
รับ ข. เข้าฝึกหัดการแก้เครื่องยนต์ ดังนั้น
ก. เป็น “ครุพัสดุสอนลูกน้องฝึกหัด”

บทที่ ๒

ลักษณะแห่งหนสิน

หนสินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้อง
ตามอนุมาตรานี้คือเป็นค่ากำนัล และค่าการ
งานอย่างอันตามที่ได้ตกลงกันไว้ โดยสัญญา
ญาลูกน้องฝึกหัด รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทด
รองไปแทนลูกน้องฝึกหัด เช่น

ตามอุ伽หารณ์ในบทที่ ๑ สมมตว่า ก. ข.
ได้ตกลงกันว่า ถ้า ข. รู้การแก้เครื่องแล้ว
ข. จะให้กำนัล (ค่าน้ำชาครุ) เป็นเงิน๑๐๐
บาท และค่าน้ำมัน๑๐บาท ซึ่ง ก. ได้ออก
ทดรองไป ดังนี้ ก. มีสิทธิพ้อง ข. เรียกเงิน
๑๐๐ บาทภายในกำหนด ๒ ปี

อนุมาตร ๑๑

(๑๑) สาธารณสถานทศกษา ที่ฝึกสอน
ทพทักษ์รักยาคนเจ็บไข้ และเข้าของสถาน
ของเอกชน อันเป็นที่ทำการทำนอง เช่น ว่า
นานนี้ เรียกเอาค่าสึกษา ค่าที่ได้ทำการ
พิทักษ์รักยาคนเจ็บไข้ และ ค่าที่ได้อา
เงินไปเกี่ยวกับการนั้น ๆ

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุมาตรานมีชื่อนิด
เดียวคืออายุความ ๒๘ ปี

บทที่ ๑

บุคคลซึ่งสิทธิ เรียกร้องอยู่ トイ้ บังคับ

อนุมาตราน

ข้อ ๑. “สาธารณทศกษา ที่ฝึกสอน

ทพทักษ์รักยาคนเจ็บไข้”

หมายถึงทศกษา, ที่ฝึกสอน, ทพทักษ์
รักยาคนเจ็บไข้, อันเป็นของ สาธารณ เช่น
ของรัฐบาล หรือหน่วยการเมือง บุลนิช

สมาคม อันมีได้ห่วงค้ากำไร มีอาทิ โรงเรียน
ของรัฐบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ฯ ด.^๑

ข้อ ๒. เจ้าของสถานของเอกชน อัน
เป็นที่ทำการทำนองเช่นว่ามานี้

หมายดังต่อไปนี้
ที่ฝึกสอน, ที่พักนัก
รักษาคนเจ็บไข้ดับ เป็นการกระทำเพื่อค้ากำไร
เช่น ก. เป็นเจ้าของโรงเรียน สอนภาษาอัง-
กฤษ คิดค่าสอนคนหนึ่งเดือนละ ๕ บาท

บทที่ ๒

ลักษณะหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้องตาม
อนุมาตรตนต้องเป็นค่าศึกษา, ค่าที่ได้ทำการ
พิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ และค่าที่ได้ออกเงิน
ไปเกี่ยวกับการนั้น เช่น

ตามอุทธรณ์ในบทที่ ๑ (๒) สมมติฯ.
เป็นนักเรียนในโรงเรียนของ ก. ข. ไม่ชำระ
ค่าเล่าเรียนดังนี้ ก. มีสิทธิฟ้องข. ภายใน
กำหนด ๒ ปี

อนุมาตรานํา

(๑๖) บุคคลจำพวกรับคนเข้าไว้บ้าน
เดียง ถ้าฝึกสอนเรียกเอาค่าการงานที่ได้
ทำไป และค่าที่ได้ออกเงินจ่ายไปทำงาน
 เช่น ระบุไว้ในอนุมาตรานํา

คำอธิบาย

กำหนดอายุความความอนุมาตรานํา ^{๕๕} มีชนิด
เดียวกับอายุความ ^{๕๖} ๒๙

บทที่ ๑

บุคคลซึ่ง สิทธิ เรียก ร้องขอ ให้มั่งคัม

อนุมาตรานํา

“บุคคลจำพวกรับคนเข้าไว้บ้าน เดียง

หรือฝึกสอน”

หมายถึงบุคคลที่รับผู้อื่นไว้เดียงคูโดย
ให้พักนอน และจัดอาหารให้รับประทาน
หรือทำการฝึกสอนขั้นบันธรณ์เนียม มาร-
ยาท ๗ ๗ ให้ด้วย

มิใช่บุคคลจัดการ รับประทาน อี่างเดียว
หรือให้ทพกนอนอย่างเดียว เพราะบุคคล
เช่น นี้ มีลักษณะให้อ่าย ในอนุมาตราก็
บุคคลจำพวกที่ค้าใน การจำหน่ายอาหาร และ
เครื่องดื่ม และมุ่เป็นเจ้าสำนักโรงเรียน

บทที่ ๒

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สิน อันเป็น วัตถุ แห่ง สังคม เรียกรอง
ตามอนุมาตราน ต้องเป็นค่าบำรุงเลี้ยง ค่าฝึก
สอน และค่าที่ได้ออกเงินจ่ายไปทำงานของ
เช่นระบุไว้ในอนุมาตรา ๑๙ เช่น

ก. อ่าย ในกรุงเทพฯ รัฐ ข. นักเรียนหัว
เมืองเข้าไว้ เดียงดู ในบ้านของ ก. โดยคิดค่า
อัย ค่ารับประทาน, ค่าฝึกสอน, เดือนละ
๑๕ บาท ข. ไม่ชำระเงินรายนี้ให้ เพราะฉะนั้น
ก. มีสังคมพ้อง ข. กวยในกำหนด ๒๕

อนุมาตรา ๑๓

(๑๓) ครูอาจารย์ เรียกເອົາຄ່າສອນ

คำอธิบาย

กำหนด อาศัยความตามอนุมาตรา ^{สี่} ๑๓ นั้น
ศีลวคือ อายความ ^{สี่} ๒ บ

บทที่ ๑

บคคลซึ่งสิทธิเรียกร้องอยู่ในที่นั้นคืออนุมาตรา

ครูอาจารย์

หมายถึงผู้สอนซึ่งไม่เข้าอยู่ในอนุมาตรา
๑๑, ๑๒ (ให้ดูอุทธรณ์ในบทที่ ๒)

บทที่ ๒

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้อง
ตามอนุมาตราดังเป็น “ค่าสอน” ชั้นใบ

ท่านนายกค่าสอนซึ่งครุอาจารย์จะได้รับจาก
ห้องเรียน, ห้องสอน, จะเป็นสาธารณสถาน
หรือสถานของเอกชนก็ตาม

เพราะฉะนั้น “ค่าสอน” จึงต่างกับค่า
ศึกษาโดยเหตุที่ “ค่าศึกษา” นั้น เป็นเงิน^{เดือน}
ซึ่งห้องเรียนห้องสอนจะพึงเรียกจากผู้
ศึกษา เช่น

ก. เป็นเจ้าของโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษ
 ชั้น ข. มาสอนนักเรียนโดยให้เงินเดือน ๆ.
 ละ ๔๐ บาท ก. ไม่ชำระเงินราย ข. จึงมี
 สิทธิ์ฟ้อง ก. ภายในกำหนด ๒ ปี

อนุมาตราน

(๔) บุคคลผู้ประกอบการแพทย์ รวม
ทั้งศัลปแพทย์ สหแพทย์ ทันตแพทย์และ
ช่างฟัน และสัชวแพทย์ กับห้อง泱งผดุงครรภ์
นางพยาบาล เรียก เอาคำ การงานที่ได้ทำ
รวมทั้งคำที่ได้ออกเงินทรัพย์ไปด้วย

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุมาตรานนี้มีฉะนิด
เดียวคืออายุความ ๒ ปี

บทที่ ๑

บุคคลซึ่งสิทธิเรียกร้องอยู่ได้มีบังคับ

อนุมาตราน

ข้อ ๑ “ผู้ประกอบการแพทย์”

คือผู้ทำการรักษาโรคมนุษย์ ซึ่งมีความ
หมายรวมทั้งการแพทย์ดังต่อไปนี้

ข้อ ๒. "ศัลยแพทย์"

คือแพทย์ผู้ทำการผ่าตัด

ข้อ ๓. "สุติแพทย์"

คือแพทย์ผู้ทำการคลอดบุตร

ข้อ ๔. "ทันตแพทย์"

คือแพทย์ทันต

ข้อ ๕. "ช่างพน"

คือผู้ท่านซึ่งมีเชื้อเป็นแพทย์ เพราะแพทย์ทำพนหนนเป็นบุคคลที่ก่อตัวในข้อ ๔

ข้อ ๖. "สัตว์แพทย์"

คือแพทย์รักษาสัตว์

ข้อ ๗. "นางพดุงครรภ์"

คือหญิงซึ่งทำการคลอดบุตร

ข้อ ๘. "นางพยาบาล"

คือหญิงทำการพยาบาลคนเจ็บไข้

บทที่ ๒ลักษณะแห่งหนสิน

หนสินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกร้องตาม

อนุมาตรานี้ต้องเป็นค่า การงาน อันบุคคลดังกล่าวในบทที่ ๑ ได้กระทำรวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทดรองไปด้วย

ก. เอาไว้ไปให้ ข. ผู้เป็นสัตว์แพที่
(แพที่รักษาสัตว์) รักษา โดยคิดค่ารักษา ๒๐ บาท ก.ไม่ชำระค่ารักษาให้ ข. ดังนี้ ข.
มีสิทธิพ้องก.เรียกค่ารักษาภายในกำหนดนี้

อนุมาตรา ๑๕

(๑๕) หมวดความ ทนายความ รวมทั้ง
บันดาぶุคคลที่ทางราชการได้ตั้งแต่งญาณัญาต
ให้จัดกิจการ เนื่องจาก บางอย่าง เรียก เอก ค่า^๔
ธรรมเนียมและ ค่า ที่ได้ออกเงิน ทครองไป
เพียงเท่านี้ไม่เป็นเงินอันอยู่ในประเภทของต้อง^๕
ส่งเข้าห้องพระคัลัง

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุมาตรานี้ชั้นนี้
เดียวคืออายุความ ๒ ปี

บทที่๑

บุคคล ซึ่ง สหชิ เรียก ร้อง ออย ไช้บังคับ
อนุมาตรานี้

ข้อ๑. “หมวดความ” กับ “ทนายความ”
การคดีในยุโรป ดังเช่นในประเทศฝรั่งเศส
เศสนั้น ได้แยกออกเป็น ๒ ชั้นนี้ คือ การ

จัดทำสำนวนอย่างหนึ่ง และการว่าความใน
ศาลแทนคุ้มครองความอิกร้อยอย่างหนึ่ง

ผู้ที่มีนาทีเดียวทำสำนวนนั้นเรียกว่า อาชวะ
ซึ่งในฉบับภาษาไทยใช้คำว่า “ทนายความ”
คือเป็นผู้หน้าที่จัดการทำพ้อง ทำค่าวร้อง
รักษารights สมดุลเอกสาร แต่ไม่มีหน้าที่จะไป
ว่าความ เช่น ข้อความพะยาน หรือแสดง
การมเห็นสูกความ

ผู้ที่มีหน้าที่ว่าความในศาลแทนลูกความ
นั้น เรียกว่าอาโวกาดอร์ ซึ่งในฉบับภาษาไทย
ใช้คำว่า “หนอความ” คือ เป็นผู้มีหน้าที่
พูดในศาลแทนลูกความ เช่น ข้อความพะยาน
การแสดงความ ฯลฯ

แต่สำหรับเมืองไทยนั้น “ทนายความ”
มีหน้าที่ทำการแทนลูกความ ทั้ง การจัดทำ
สำนวน และการว่าความ และอาชีพทาง
“หนอความ” นั้นยังไม่มีบันญญูต์ของกฎหมาย
หมายรับรองซึ่งยังไม่ได้แยกออกให้ต่างกัน

ข้อ ๒. “บุคคลที่ทางราชการได้แต่งตั้งแต่ง
หรืออนุญาตให้จัดกิจการฉะเพาะบางอย่าง”

ในฝรั่งเศสได้แก่ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่
ทำเอกสารกรมธรรม์ โน๊แตร์ ๑๗๗ นี้สำนัก
งานโดยฉะเพาะ ไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของ
ทบทวนการเมือง

เวลา นี้ ในแต่รัฐบาลไม่มีในเมืองไทย เพราะ
การทำเอกสารกรมธรรม์นั้น ตามปกติต้อง^{จะ}
ทำที่สำนักงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทบทวน
การเมือง

บทที่ ๖

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิเรียกว่า
ตามอนุมาตรา นี้ ต้องเป็นค่าธรรมเนียมของ
บุคคลดังกล่าวในบทที่ ๑ รวมทั้งค่าที่ได้ออก
หดร้องไป “เพียงที่มิใช่เป็นเงิน อันอยู่ใน
ประเภทจะต้องส่งเข้าห้องพระคลัง” กล่าว
คือ ค่าธรรมเนียม หรือค่าแรงงาน หรือเงิน

ของบุคคลที่กล่าวไว้ในอนุมาตรา ๕ ได้
ทครองไป

เพราะในบางประเทศการ ทำเอกสารนี้
จะต้องเสียค่าธรรมเนียม ซึ่งส่วนหนึ่งเป็น
ค่าแรงงานของเจ้าพนักงาน อีกส่วนหนึ่ง
ต้องส่งเข้าห้องพระคลัง

เช่น ก. จ้าง ฯ. ทนายความให้ว่าความ
เรื่องหนึ่ง โดยตกลงเบ็นค่าจ้าง ๕๐๐ บาท
ดังนั้น ฯ. นสิตชิพ่อง ก. ขอเรียกค่าจ้างภายใต้
กำหนด ๒ ปี

ชนมาตรา ๑๖

(๑๖) บุคคลผู้เป็นคู่ความ เรียกເອາເນີນ
ที่ได้จ่ายล่วงหน้าให้แก่ทนายความของตน

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุมาตรานมชั่นด
เดียวคืออายุความ ๒ ปี

บทที่ ๑

บุคคลซึ่งสหชิเรียกร้องอยู่ใต้บังคับอนุ-

มาตราน

บุคคลผู้เป็นคู่ความ

คือบุคคลที่เป็นฝ่ายในคดี เช่น โจทก์
จำเลย และผู้ร้องข้อทรัพย์ บัญหามีว่า
ค่าว่า ผู้ใดเป็นคู่ความนี้จะขยابไปถึงผู้ที่จ้าง
ให้ทนายทำคำร้องยันต่อศาล เช่น คำร้อง
ขอคงผู้แทนโดยชอบธรรมด้วยหรือไม่?

บทที่ ๒

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิ เรียกร้อง
ตามอนุมาตรนัต้องเป็นเงินที่ได้จ่ายล่วงหน้า
ให้แก่ท่านนายความ เช่น

ก. จ้างฯ. ว่า ความเรื่องหนึ่ง โดยมี
สัญญาว่า ถ้าความขณะ ก. จะให้ค่าจ้างฯ.
๕๐๐ บาทก่อนศาลตัดสิน ก. ได้จ่ายเงิน๕๐๐
บาทให้ฯ. ครั้นภายหลัง ก. แพ้ความด้วย
สิทธิของ ก. ใน การเรียกร้องผิด ๕๐๐ บาท
นั้นมีกำหนดอายุความ ๒ ปี

อนุมาตราน

(๑๗) บุคคลผู้เป็นพยาน และผู้ชี้ยวชาญ เรียกเอาค่าธรรมเนียม และค่าที่ได้ออกเงินทครองไป

สิทธิเรียกร้องเงินระบุไว้ในวรรค ๑๖ มาตรา ๑,๒ และ ๕ นั้นอย่างไรไม่เข้าอยู่ในบังคับตามความต้องนี้ ท่านให้กำหนดอายุความสำหรับ

คำอธิบาย

กำหนดอายุความตามอนุมาตรานนี้จะนิดเดียวคืออายุความ ๒ ปี

บทที่

บุคคลซึ่งสิทธิเรียกร้องอยู่ได้บังคับ

อนุมาตราน

ข้อ ๑. “พยาน”

หมายความว่า พยานสามัญที่ได้รู้เห็น

เหตุการณ์

ข้อ ๒. “ผู้เชี่ยวชาญ”

หมายถึงวิจักษณ์พยาน คือผู้ที่มีความ
ชำนาญเป็นพิเศษ เช่น แพทย์ ช่างกลฯ ฯ

บทที่ ๒

ลักษณะแห่งหนี้สิน

หนี้สินอันเป็นเวทตุแห่งสิทธิเรียกร้องตาม
อนุมาตรนัต้องเป็นค่า ธรรมเนียม เช่น ค่า
น้ำยาการพยาน และค่าทบุคคลดังกล่าวใน
บทที่ ๑ ได้ออกเงินทดรองไป เช่นค่าเดินทาง

